

Avatud Eesti Fond
Open Estonia Foundation

Eesti Vabaharidusliidu kommunikatsiooniplaan 2021 - 2025

Tallinn
2021

Sisukord:

Kommunikatsiooniplaani eesmärk	3
Sisekeskkonna analüüs	4
Väliskeskkonna analüüs	5
EVHLi kommunikatsiooni SWOT-analüüs	6
Siht- ja sidusrühmade kaardistus	8
Siht- ja sidusrühmad ning sõnumid	8
Kommunikatsioonialane tegevus ja -kanalid	11
Sisekommunikatsiooni tegevusplaan	11
Väliskommunikatsiooni tegevusplaan	12
Kommunikatsiooniplaani tegevuskava aastaks 2021*	14
Tulemuste hindamise kriteeriumid	15
Lisa 1. Meediasuhete ABC	16
Lisa 2. Kommunikatsiooniplaan x teema sündmuse kajastamiseks (hüpoteetiline konverents/seminar)	17
Lisa 3. Soovitusi pressiteate koostamiseks	18
Lisa 4. Uudiskriteeriumid	19
Lisa 5. Pressiteate koostamise õpetus	20
Lisa 6. Meedialist EVHL-ile	21
Lisa 7. Juhised madalama konkurentsivõimega õppijate õppesse kaasamiseks	

Kommunikatsiooniplaani eesmärk

Eesti Vabaharidusliidu (EVHL) kommunikatsiooniplaan on EVHLi arengustrateegia 2021 – 2035 lisa ja toetab liidu poolt püstitatud strateegilisi sihtide elluviimist, millest kommunikatsiooniplaani vaates on oluline esile tuua järgmised punktid:

1. EVHL soovib olla vabaharidust edendava valdkondliku huvikaitse teostaja ja juhtiv arvamusi liider täiskasvanuhariduse poliitika kujundamises nii siseriiklikult kui ka rahvusvaheliselt.
2. Vabahariduslik õpe on ühiskonnas nähtav läbi sihiteadliku kommunikatsiooni

Kommunikatsiooniplaan arvestab EVHLi missiooni ja visiooniga ning lähtub organisatsioonis kokkulepitud väärtustest.

Kommunikatsiooniplaan keskendub järgmistele alaeesmärkidele:

- ✓ Väärtustada ja populariseerida vabaharidust;
- ✓ Tugevdada EVHLi kuvandit liikmete ja partnerite hulgas;
- ✓ Kasvatada EVHL-i positsiooni ja mõjukust täiskasvanuharidust puudutavates avalikes diskussioonides;
- ✓ Tõusta arvamusi liidriks vabaharidust puudutavates küsimustes;
- ✓ Toetada EVHLi liikmeskonna huvides tehtavat huvikaitset;
- ✓ Julgustada täiskasvanuid elukestvas õppes osalemisel.

Kommunikatsiooniplaan sisaldab organisatsiooni sise- ja väliskeskkonna analüüsi, kommunikatsioonitegevuse maatriksit, SWOT-analüüsi sisemiste tugevuste ja nõrkuste ning väliskeskkonnast mõjutatud ohtude ja võimaluste kohta, peamisi sihtrühmi ja neile suunatud sõnumeid, kommunikatsiooni tegevuskava, olulisemaid meediakanaleid koos meedialistiga ja praktilisi juhiseid meediaga suhtlemiseks.

Kommunikatsiooniplaan on valminud projekti „Vabaharidusliku õppe kommunikatsioonitegevuste arendamine“ tegevusena perioodil 01.04.2020–31.03.2021. Projekti rahastas EMP toetuste Aktiivsete Kodanike Fond, mida vahendab Avatud Eesti Fond koostöös Vabähenduste Liiduga. Protsessi vedas Iiris Saluri. Kommunikatsiooniplaan on vastu võetud arengustrateegia lisana Eesti Vabaharidusliidu üldkoosolekul 31.03.2021.

Sisekeskkonna analüüs

1994. aastal asutatud EVHL-i **tugevuseks** võib pidada organisatsiooni laialdast liikmeskonda, kes aitavad edasi kanda ja võimendada vabahariduslikku mõtteviisi Eestis. Liikmeteks on valdavalt MTÜd, kes väiksemates kogukondades tegelevad kohalikele elanikele vabahariduslike õppimisvõimaluste pakkumisega, kaasates õppesse ka madalama konkurentsivõimega õppijaid.

EVHLi liikmed on ära nimetatud liidu veebilehel <https://vabaharidus.ee/liikmed/>. Ristviidet liikmetel lehelt tagasi EVHLi lehele kõigil pole.

Infovahetus ja suhtlus EVHL-i ja tema liikmete vahel toimub nii formaalsete kui mitteformaalsete kanalite kaudu.

Formaalseteks infovahetamise kanaliteks on:

- ✓ **Koduleht** (<https://vabaharidus.ee/>), kus antakse ülevaade organisatsioonist ja liikmetest, kuvatakse uudiseid ja infot, mis suunatud liikmete kõrval ka laiemale avalikkusele. Ajavahemikul 1.03.2020 – 31.11.2020 kasutas kodulehte 4467 külastajat, kellest esmakordseid külastajaid oli 90% (4429).
- ✓ **Facebook** – Vabaharidusliidu sotsiaalmeedia kanalit jälgib veebruar 2021 seisuga üle 450 inimese. Sotsiaalmeedias jagatakse infot ja illustreerivat pildimaterjali liitu puudutavate või tema liikmetele huvipakkuvate teemade kohta.
- ✓ **Meililist**, mille kaudu vahendatakse infot liikmetele ja edastatakse infokirju, teateid koolituste kohta või jooksvat infot. *Infokirja saajaid oli kommunikatsiooniplaani tegemise hetkel üle 150, peamiselt endised ja praegused liikmed või liikmete esindajad.*
- ✓ **Üldkoosolek**, mida korraldatakse sagedusega mitte vähem kui kord aastas, kus liikmete vahel toimub nii formaalne kui mitteformaalne infovahetus. Üldkoosolekul antakse liikmetele aru liidu tegevuse kohta ja kuulatakse ära liikmete ootused edasiste tegevuste kavandamiseks.
- ✓ Projektide seminarid, liikmete koolitused ja muud Eesti Vabaharidusliidu poolt korraldatud ühisüritused.

Mitteformaalne infovahetus liikmete vahel toimub erinevate kohtumiste, koolituste, seminaride ning ringsõitude kaudu. Otsesuhtlus kanaliteks on telefonid, meilid ja vahetu suhtlus.

Väliskeskonna analüüs

Täiskasvanute kirjul koolitusmaastikul konkureerivad täiskasvanud õppijate pärast riigiasutused, MTÜd, projektiraha kasutajad e tasuta koolituste pakkujad vs tasulised koolitajad. EVHL on siin positsioneerunud katusorganisatsioonina haridusele suunatud mittetulundusühingutele, kodanikeühendustele ja teistele vabahariduslikele koolitusasutustele.

Kommunikatsiooni eestvedajaks täiskasvanuhariduses on olnud Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon (ETKA) Andras, kes tegeleb elukestva õppe edendamisega laiemas võtmes, sh ka formaalhariduses. Andras on EVHLi üheks olulisemaks partneriks täiskasvanuhariduse valdkonnas nagu ka Eesti Rahvaülikoolide Liit (ERL), kes pakub oma koolituskeskustes täiskasvanute täienduskoolitusi seal hulgas vabahariduslikke koolitusi.

Rahvusvahelist koostööd ja infovahetust täiskasvanuhariduses arendatakse [EPALE platvormi](#) kaudu.

EVHL keskendub oma liikmete kaudu vabahariduslike koolituste pakkumisele ja vabaharidusliku mõtteviisi edendamisele, pidades oluliseks, et õppijate vajadustega arvestamine tagaks nende aktiivse osalemise õppeprotsessis ning kõigil soovijatel oleks õppimisvõimalustele juurdepääs.

[Täiskasvanuhariduse programm 2020-2023](#) on samuti ühe meetmena toonud välja vajaduse luua kõigile Eesti inimestele nende võimetele vastavad õpivõimalused kogu elukaare jooksul, tagamaks kodanikele isiksusena väärrika eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus. Olulisena on märgitud täiskasvanuhariduse osapoolte koostööd elukestva õppe teadlikkuse suurendamiseks positiivse kuvandi loomiseks. Elukestva õppe ideed tuleb tutvustada laiemale sihtrühmale ning suurendada seeläbi inimeste valmisolekut ja motivatsiooni elukestvas õppes osalemiseks.

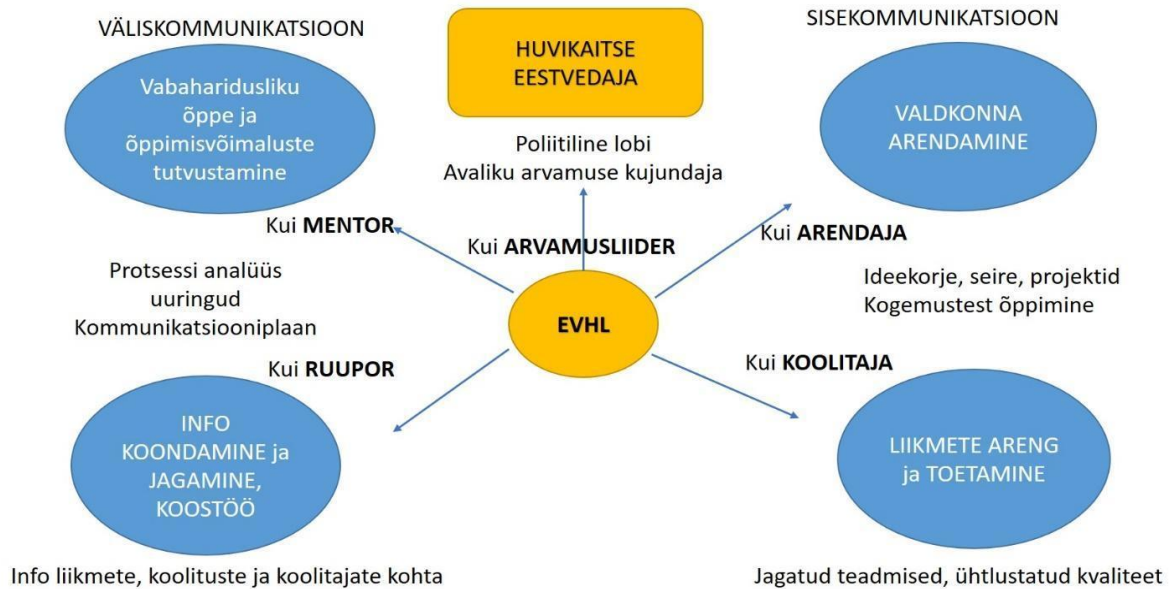
Vabaharidusliidu tegevus on kooskõlas Haridus- ja Teadusministeeriumis välja töötatud Eesti Haridusvaldkonna uue arengukavaga 2021 – 2035, mille kolm strateegilist eesmärki:

- 1) valikurohked ja kättesaadavad õpivõimalused ning haridussüsteem, mis võimaldab sujuvat liikumist haridustasemete ja -liikide vahel,
- 2) pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid, mitmekesine õpikeskkond ning õppijast lähtuv õpe,
- 3) ühiskonna ja tööturu arenguvajadustele vastavad õpivõimalused, kõlavad kokku EVHL-i strateegiliste suundadega ning organisatsiooni missiooni ja visiooniga.

EVHL on seadnud sihiks olla vabahariduslike koolituskeskuste katusorganisatsioonina oma liikmete huvikaitse teostaja nii poliitilisel kui täiskasvanuharidust pakkaval maastikul laiemalt.

Sellest tulenevalt võib järgmise skeemi abil võtta kokku EVHLi kommunikatsioonitegevuse põhisuunad ehk EVHLi kommunikatsiooni maatriksi.

Vabaharidusliidu kommunikatsiooni maatriks

EVHLi kommunikatsiooni SWOT-analüüs

Siin on kaardistatud organisatsiooni sisekeskkonnast tulenevad kommunikatsioonialased tugevused ja nõrkused ning väliskeskkonnast lähtuvad ohud ja võimalused

<p>Tugevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Eestit kattev lai liikmeskond, kelle abiga saab levitada vabahariduse sõnumeid; ➤ Oma jälgijaskonnaga infokanalid (FB ja koduleht); ➤ Pikka aega tegutsenud jätkusuutlik organisatsioon - EVHL ajaloolise mälu hoidja ja kasvav liikmeskond; ➤ Koostöised suhted erinevate täiskasvanuhariduse organisatsioonide vahel; ➤ Tugev ja professionaalne koolitajate võrgustik; ➤ Teotahteline ja koostööle avatud juhatas; ➤ Toimiv büroo, kes haldab organisatsiooni kommunikatsioonikanaleid ja aktiveerib suhtlust liikmete vahel. 	<p>Nõrkused:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Liikmete passiivsus; ➤ Liidu ja liikmete tagasihoidlik meediasuhtluse kogemus; ➤ EVHLi vähene tuntus kohalikus elus ja Eestis tervikuna; ➤ Veebilehe ja FB konto kesine jälgijate ring; ➤ Puudub ühtne arusaam vabahariduse mõistest; ➤ Arvamusliidri, ühiskonnas tunnustatud kõneisiku puudumine; ➤ Juhtide killustatud arusaam organisatsiooni eesmärkidest; ➤ Oma kommunikatsioonispetsialisti ja kommunikatsiooniks vajalike oskuste puudumine.
<p>Ohud:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Muutused hariduspoliitikas ei toeta enam EVHLi seatud sihte; ➤ Vabaharidust mõistena ei aktsepteerita; ➤ Kriiside jätkumine ühiskonnas seab ohtu EVHLi liikmete jätkusuutlikkuse; ➤ Täiskasvanuharidus teemana ei kuulu meediale huvipakkuvate teemade ringi; ➤ Meediakanalite kiire arengu tõttu on keeruline oma sõnumiga õige sihtrühmani jõuda. 	<p>Võimalused:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vabahariduse kui mõiste tagasiviimine seadustesse, riiklikesse arengukavadesse; ➤ Hariduspoliitika seab prioriteediks täiskasvanuhariduse, mis kasvatab meedia huvi vabaharidusliku õppe vastu; ➤ Avalikkuse kasvav huvi täiskasvanuhariduse vastu loob võimaluse uute kõneisikute esile kerkimiseks; ➤ Lähimõeldud koostöö kaudu EVHLi, ANDRASE ja rahvaülikoolide vahel võimendada täiskasvanuhariduse olulisust; ➤ Võtta kasutusele täiendavaid infokanaleid vabaharidusliku sõnumi levitamiseks erinevas eas õppijateni jõudmiseks (Instagram, podcast, youtube jne).

Analüüs:

- ✓ EVHLi suurimaks tugevuseks võib pidada organisatsiooni laia liikmeskond koos professionaalsete koolitajate võrgustikuga, kelle seas on potentsiaalseid täiskasvanuhariduse eestkõnelejaid, kellest võiks soodsates oludes kujuneda uued vabaharidusliku koolitusmaastiku arvamuslimidrid.
- ✓ Täiskasvanuhariduse sõnumite võimendamisele ja huvikaitse teostamisele saab kaasa aidata juhatus koos volikoguga, tehes tõhusamat koostööd teiste suuremate täiskasvanuhariduse organisatsioonidega.
- ✓ Organisatsiooni ajaloolisele mälule toetudes tuleb vabaharidusele kui mõistele anda ühiskonnas uus elu, uuendades mõiste tähendust tänastes oludes.
- ✓ Juhtide killustatud arusaam organisatsiooni eesmärkidest võib hakata takistama konstruktiivset koostööd ja ühiste platvormide väljaehitamist täiskasvanuhariduse populariseerimiseks.
- ✓ Kommunikatsioonispetsialisti puudumisel jääb organisatsioonis väheks oskusi ja ressursi oma ideede levitamiseks ja tegevustest teavitamisel organisatsioonist välja poole.
- ✓ Edukas kommunikatsioon eeldab tugeva ja ühte jalga astuva meeskonna olemasolu.
- ✓ Koostöös teiste täiskasvanuhariduse organisatsioonidega on hõlpsam populariseerida elukestvat õpet ja oma sõnumeid levitada.

Siht- ja sidusrühmade kaardistus

Siht- ja sidusrühmade puhul on oluline eristada need, kellele me oma kommunikatsiooni suuname e kommunikatsiooni sihtrühmad ja need kellega koos me oma eesmärkide poole liigume e partnerid.

Siht- ja sidusrühmad ning sõnumid

Eesti Vabaharidusliidu kommunikatsiooni **siht- ja sidusrühmadeks on:**

- a) EVHLi liikmed;
- b) kohalikud omavalitsused;
- c) täiskasvanuhariduse poliitikakujundajad Riigikogus ja ministeeriumides;
- d) täiskasvanuhariduse võrgustik (sh Euroopa tasandil);

- e) koolitajad;
- f) täiskasvanud õppijad.

Sihtrühma kõnetavate põhisõnumite näited:

Sõnum EVHLi liikmetele:

- EVHL on oma liikmeskonna eestkõneleja. Tunnustatud katusorganisatsioonina ja vabahariduse eestkõnelejana soovib EVHL kaitsta parimal moel oma liikmete huve. Liidu tugevus seisneb tema liikmete tugevuses.
- EVHL on huvitatud oma liikmete arengust, nende kaasamisest ja tugeva koostöövõrgustiku kujunemisest.
- EVHL ühendab haridusele suunatud MTÜ-sid, kodanikeühendusi ja teisi vabahariduslikke koolitusasutusi.
- EVHL seisab hästi toimiva üleriigilise täiskasvanuhariduse koostöövõrgustiku loomise eest, rääkides aktiivselt kaasa nii siseriikliku kui ka Euroopa hariduspoliitika kujundamisel.
- EVHL levitab vabahariduslikku mõtteviisi koolitajate ja õppijate hulgas oma laialdase liikmeskonna kaudu.

Sõnumid kohalikele omavalitsustele:

- EVHL koos liikmeskonnaga on oluline partner kohalikele omavalitsustele, mitmekesistades täiskasvanuhariduse võimalusi kohalikul tasandil.
- Vabahariduslike koolituskeskustega koostöös jõuab elukestev õpe inimestele lähemale, võimaldades kaasata õppesse ka madalama konkurentsivõimega täiskasvanuid.
- Kohtadel pakutavate vabahariduslike koolituste kaudu paraneb kogukonna mikrokliima, kasvab õppivate täiskasvanute enesekindlus ja suureneb nende tööalane võimekus.
- Kodulähedane vabahariduslik õpe peab olema kättesaadav igale kodanikule, sest see suurendab õppija valmisolekut katkenud haridusteele tagasipöördumiseks.

Sõnumid poliitikakujundajatele:

- EVHL on usaldusväärne ja oluline partner riigile, aidates vabaharidusliku mõtteviisi levitamise ja elukestva õppe edendamise kaudu kaasa aktiivsete, ennast väärtustavate

ning eluga toimetulevate inimeste kasvatamisele, kodanikuühiskonna kujunemisele, elu jätkusuutlikkusele Eestis.

- Vabahariduse elujõulisus on oluline, kuna see toetab inimeste eesmärki elada täisväärtuslikku elu ja suurendab sotsiaalset vastutustunnet.
- Vabahariduse idee on muuta elukestev õppimine meeldivaks, pingevabaks ja loomulikuks tegevuseks.

Sõnumid täiskasvanuhariduse võrgustikule:

- Vabahariduslik koolitus loob mitmekesiseid võimalusi elukestvaks õppimiseks ja enesetäiendamiseks;
- EVHL on usaldusväärne ja koostööd väärtustav Eesti täiskasvanuhariduse valdkonna katusorganisatsioon. Meil on laialdane liikmeskond, pikaajaline kogemus ja oskusteave elukestva õppe edendamisel Eestis.
- EVHL suhtub austusega oma partneritesse, väärtustab koostõiseid suhteid ja õppimist ühiste tegevuste kaudu.
- EVHL teadvustab õppimise olemust ja olulisust ühiskonnas laiemalt. Meie ideaaliks on hästi toimiv üleriigiline koostöövõrgustik, kus esikohal on täiskasvanud õppija ja talle õppeks kvaliteetsete tingimuste loomine.

Sõnumid täiskasvanud õppijale:

- Igaühel on õigus ja võimalus õppida.
- Teadvustades õppimist ja selle olulisust oma igapäevaelus, paranevad võimalused elus edasijõudmiseks.
- Igal õhtul on võimalik endalt küsida: mida ma täna õppisin? Ja mõista seeläbi, et õppimine on sama loomulik ja vajalik protsess nagu hingamine.
- Uuringud on kinnitanud, et õppimise kaudu loovad vanemad paremat tulevikku oma järeltulijatele.

Kommunikatsioonialane tegevus ja -kanalid

Sisekommunikatsiooni tegevusplaan

Sisekommunikatsioon on oluline organisatsiooni sees info vahetamiseks. Infovahetus peaks toimuma nii horisontaalselt kui ka vertikaalselt. Kasutatavateks kanaliteks ja enam levinud infovahetuse viisideks on kujunenud silmast-silma suhtlus, koosolekud, nõupidamised, koolitused, meilid, memod, infokirjad, Skype, Zoom, välisveeb, Facebook.

Tegevused võrgustiku hoidmiseks ja arendamiseks

- Liikmete pidev kaasamine organisatsiooni positiivsete sõnumite kujundamisse.
- Organisatsiooni puudutavate arutelude jaoks platvormi loomine (näiteks kinnine FB grupp, kus saab vahetada kiiret informatsiooni organisatsiooni ja liikmeid puudutavates küsimustes ja algatada vabaharidusega seonduvaid arutelusid. Arutelud on olulised teemade eestkõnelejate leidmiseks).
- Juhatuse ja volikogu otsustest ja tegevustest aruandmine meililistide ning infokirjade kaudu.
- Laiendatud volikogu koosolekute toimumine paaril korral aastas, lisaks üldkoosolek vähemalt kord aastas.
- Koolitus-, koostöö- ja muude projektide info vahendamine meililisti, FB kanali ning kodulehe kaudu.
- Koostöö liikmetega, soovitus tuua veebidel esile liikmelisuse Eesti Vabaharidusliiduga koos ristviitega EVHLi lehele (bänner).
- Juhatuse ja volikogu liikmete meilidele lisada EVHLi esindavates kirjavahetuses meili lõppu vabahariduse slogan ja viide veebilehele. Näiteks: *Vabaharidus on avatud ja paindlik elukestev õppimine* või: *Iseolemise julgus ja koostegemise tarkus* (vastavalt kokkuleppele).
- Liikmete külastused omavahelise suhtluse elavdamiseks ja kogemuste vahetamiseks, nn siseriiklik õpiränne (sh virtuaalselt).
- Läbimõeldud liikmete tutvustus kodulehel, sotsiaalmeedias ja infokirjas.
- Muud ühis- või liikmete tunnustusüritused.
- Omavaheline info vahendamine valdkonna uudistest (liikmeilt liikmetele, juhtidelt liikmetele).

Väliskommunikatsiooni tegevusplaan

Väliskommunikatsioonis on oluline keskenduda suhtevõrgustiku arendamisele, vabaharidusliku mõtteviisi levitamisele. Selleks tuleb:

- Maksimaalselt ära kasutada ja võimestada olemasolevaid kanaleid, milleks praegusel hetkel on veebileht ja sotsiaalmeedia. Muuta välisveebi kanal aktiivsemaks ning tuua paremini esile uudised, kutsed koolitustele ja muu oluline info.
- Teha sotsiaalmeedia kanalil Facebook aktiivseid postitusi vähemalt kaks korda nädalas, mis suurendab ja aktiveerib aktiivsete jälgijate hulka.
- Jätkata EVHLi veebil õppimisega seotud lugude kogumist ja jagamist, mida tuleb omakorda edasi jagada sotsiaalmeedias.
- Lisada vabaharidusliidu liikmete poolt jagatava infole ja teadete jalusesse või meilide lõppu vabahariduse kokkulepitud definitsioon. *Näiteks: Vabaharidus on avatud ja paindlik elukestev õppimine.*
- Korraldada kord aastas vabahariduse konverents/foorum, et levitada vabahariduse mõtet. Leida igale konverentsile oma fookus. *Näiteks personalijuhid, et avardada nende suhtumist inimeste enesetäiendamisse, mis ei pea alati olema seotud tööandja huviga.*
- Tähistada täiskasvanud õppija nädalat koos vabahariduse liikmete ja partneritega.
- Osaleda maakondlikel messidel ja muudel üritustel, kas eraldi või ühiselt, koos teiste täiskasvanuhariduse valdkonna partneritega, tutvustades vabahariduse põhimõtet ja koolitusvõimalusi piirkonnas.
- Osaleda iga-suvisel arvamusfestivalil oma vabaharidusliku arvamuselgiga. *Haridusvaldkond on seni olnud nõrgalt esindatud.*
- Äratada ellu suvised metsaülikoolid (suvekool), ennekõike olemasolevate liikmete võimestamiseks ja uute kaasamiseks ning avalikkuse tähelepanu saamiseks oma tegevustele.
- Koguda ja vahendada õppijate lugusid ning jagada liikmete parimaid praktikaid.
- Panustada koostöös teiste täiskasvanuhariduse organisatsioonide ja sotsiaalsete partneritega elukestva õppimise tutvustamise erinevatele võimalustele.
- Värskendada EVHLi kui organisatsiooni visuaalset identiteeti ja luua oma sümbolikaga meened (*logo, esitluste slaidid, veebilehe kujundus jmt*)
- Jätkata traditsioonilise liikmete tunnustamisega, informeerida sellest ka avalikkust
- Võtta kasutusele meiliturunduse tarkvara uudiskirjade ning muu olulise info edastamiseks liikmetele ja partneritele

Väliskommunikatsiooni meedia-alane tegevus

Oluline on kaardistada meediakanalid, mis on sobivad vabahariduslikku mõtte edastamiseks nagu üleriigiliste päevalehtede haridusteema rubriigid (*Postimees Fookuses*), erialased väljaanded (*Õpetajate Leht*), maakondlikud ajalehed, vallalehed, aga ka tele- ja raadioeetris leiduvad sobivad formaadid uudiste ja infosaadete kõrval (*KUKU raadio, Huvitaja saade Vikerraadios*).

- Arvamusliidrite kasvatamine, koolitamine ja esiletoomine. Vabaharidusliidul peaks sel maastikul kujunema välja vähemalt 2-3 tugevat ja aktiivset arvamusliidrit, kes oleksid kord kuus esil kas mõne sõnavõtu või arvamusartikliga päevakajalistes saadetes või trükimeedias.
- Seisukoha võtmine ja väljendamine olulistes täiskasvanuharidust puudutavates küsimustes nagu täiskasvanu enesearenguvõimalused, õppimist soodustavates ja takistavates küsimustes, elukestva õppimise roll.
- Pressiteated operatiivsete sõnumite edastamiseks
- Proaktiivne tegevus, omapoolne teemade pakkumine päevakajalistesse saadetes (hommikuprogrammid, arutelusaated, päevakajalised saated, ringvaade)
- Kohaliku meedia aktiivsem kaasamine, vabahariduse sõnumi levitamine, elukestva õppimise väärtustamine
- Sotsiaalmeediastrateegia läbimõtlemine, loomine ja järgimine, uute kanalite kasutuselevõtt ning liikmete koolitamine (FB, Instagram, podcastid jm).
- Liikmete võimestamine nende tutvustamise kaudu EVHLi veebilehel (milliseid koolitusi kellel pakutakse ja kus).

Meedia jaoks on oluline sõnumi **uudisväärtus**. Selleks võib sõnumit seostada mõne sündmuse, tähtpäeva, läbimurde, kuulsa isiku, vastuolu, ebaõigluse, ironia, kohaliku vaatepunkti, isikliku vaatenurga või hooajalise teemaga.

Meediaga suheldes arvestada olulisemaid meediaga **suhtlemise põhimõtteid**:

- Ole aus
- Aita meedial probleemi mõista
- Kommenteeri ainult neid teemasid, millega oled tuttav
- Pea meeles, et kõik, mida sa ütled, on avalik

Kommunikatsiooniplaani tegevuskava aastaks 2021*

Kanal	Tegevus	Vastutaja/ Kõneisik	Mõõdik
Õpetajate Leht, maakondliku levikuga väljaanded, EPale	Arvamuslood täiskasvanuhariduse või vabahariduslike koolituskeskuste kitsaskohtade/ probleemide esiletoomiseks	EVHLi juht + volikogu liikmed, koolituskeskuste juhid	Arvamuslugu kirjutatud ja ilmunud kord kvartalis
Üleriigilise levikuga väljaanded/ kohalikud lehed/ online kanalid/ uudiste toimetused/ raadiod	Pressiteated EVHLi olulisemate tegevuste kajastamiseks (tunnustamine, juhi valimine, märgiline sündmus, projektitegevuste alustamiste, lõpetamiste kohta, uuringute kokkuvõtted)	EVHLi juht/ volikogu	Minimaalselt 9 teadet aastas
Arvamusfestival	Arvamusfestivalil vabaharidusliku arvamusala või täiskasvanuharidust puudutava teematelgi avamine	EVHLi juht/ volikogu	1 x aastas
Konverentsid	EVHL korraldab või osaleb oma teemaga täiskasvanuharidust puudutaval konverentsidel	EVHLi juht / volikogu	1 x aastas
Blogi/ Veeb/ FB	Õppijate ja koolituskeskuste edulood	EVHLi juht/ volikogu/ koolituskeskused	12 lugu aastas
Messid, laadad, piirkondlikud avalikud üritused (nt linnade/linnaosade päevad)	Flaierid vabahariduslike koolituskeskustes toimuvate õpisündmuste/ õppimisvõimaluste tutvustamine	EVHLi juht/ volikogu liikmed	2 sobivat üritust aastas, kus osaleda ja oma teemadega väljas olla
EVHLi veeb / sotsiaalmeedia	EVHLi liikmeid tutvustavad lood/ Ankeedid	EVHLi juht/ büroo	2 lugu kuus, 24 aastas
Raadio Huvitaja/ TV Suud puhtaks täiskasvanuhariduse teemaga esinemine	EVHLi kõneisik selgitab Vikerraadio Huvitaja saates, mis on vabaharidus ja miks on oluline vabahariduslike koolituskeskuste lai katvus üle Eesti Sama tegevus liikmete poolt kohalikes raadiotes või podcastide kanalites	EVHLi juht/ volikogu	1 raadio ja 1 esinemine teles

* tegevuskava vaadatakse üle iga-aastaselt.

Tulemuste hindamise kriteeriumid

Kommunikatsioonistrateegia elluviimist võib lugeda tulemuslikuks, kui..

- Vabahariduslik mõtteviis on ühiskonnas levinud ja omaks võetud (*nt KOVde arengukavades kajastatud*);
- Eesti Vabaharidusliidul on ühiskonnas aktsepteeritud ja tunnustatud eestkõnelejad, kelle arvamust oodatakse;
- EVHL-i liikmeks olemine on väärtus, liikmete arv kasvab;
- Elukestev õppimine ühiskonnas on muutunud sotsiaalseks normiks, enesearendamine on väärtustatud ka tööandjate poolt, õppijate arv kasvab.

Plaani elluviimiseks vajalik ressurss

Kommunikatsiooniplaani rakendamine eeldab kommunikatsioonispetsialisti olemasolu või vastavat kompetentsi omava inimese kaasamist, kes viiks ellu plaani tegevuskavas ära toodud tegevusi.

Lisa 1. Meediasuhete ABC

Meediaväljaanded on alati avatud uudistele, seega ootavad nad reeglina heal meelel infot teie poolt kavandatud sündmuste (koolitused, uus õppeaasta, seminar, infopäev jne) kohta. Koosta ise pressiteade või uudis, saada see ajakirjanikule ja kogu uusi huvilisi enda ümber.

Kuidas saavutada sinu sündmusele olulisi meediakajastusi?

- **Kanalite valik.** Kui meediakanaleid on rohkem, siis võiks nende valimise eelistada neid, kelle lugejaid võib sündmus/koolitus huvitada (tahaksid osaleda) või puudutada (mõjutab nende elu). Esmajärjekorras võiks tähelepanu pöörata kohalikule meediale (leht, raadio, portaal). Kui kavandatava sündmuse mõju, erakordsus või päevakajalisus on suur, siis võiks sihtida ka üleriigilist meediat (ennekõike online portaale).
- **Kontaktide leidmine.** Valitud meediakanali(te)st võiks omakorda leida uudiste eest vastutava inimese(d) ning panna kirja nende kontaktid. Kui sul on kohalikul tasandil tuttav või nn kodustatud ajakirjanik, siis kasuta kindlasti ka tema kontakte.
- **Pöördumise koostamine.** Kolm head võimalust info edastamiseks:
 - Enne sündmust, üldine (kolm või rohkem päeva varem, sõltuvalt näiteks sihitava lehe ilmumisgraafikust). Keskenduda sündmuse üldistele eesmärkidele, kuidas see inimeste elu mõjutab ja paremaks teeb, miks on kohalikule kogukonnale oluline, kuidas see on varasemalt õnnestunud (sh külastusstatistika) ning millega sel korral varasematest eristub. Keskendu mõnele detailile, huvi pakkuvale ettevõtmisele, kirjelda, mis toimub ja miks see tähelepanu väärrib. Huvitav fakt või ajalooline seos lisavad loole väärtust.
 - Peale sündmust (järgmisel päeval). Siin on hea koht võtta tehtu kokku, peegeldada osalejate tagasisidet, avaldada tänu korraldajatele ning hinnata eesmärkide täitumist ja teha tulevikuplaane.Pöördumise koostamisel on nutikas asetada ennast lugeja/kuulaja kingadesse ning mõelda, millist teavet oleks mul endal huvitav saada. Ennekõike võiks keskenduda sündmuse eripäradele ning lugeja/kuulaja kasule.
- **Pöördumise saatmine.** Kui sobiv pöördumine on valmis, võib selle saata valitud ajakirjanikele meilitsi, lisades kirjale sobivaid lisamaterjale (pildid, videod, lingid jne), et adressaat saaks hea ülevaate ning teema kajastamine oleks ajakirjaniku jaoks lihtsam. Sama materjali võib läkitada nii trükimeediale kui ka raadiotele (ja miks mitte ka üleriigilistele telekanalitele). Igal juhul tasub olla valmis ka intervjuud andma või lisaküsimustele vastama.
- **Üle küsimine.** Kui ajakirjanikud ei ole kahe päeva jooksul huvi üles näidanud, siis võib neile helistada, et täpsustada, kas nad said teate kätte, plaanivad seda kajastada või vajavad veel lisainformatsiooni. Oluline on meeles pidada, et ajakirjanikel ei ole mingit kohustust pakutud materjalist lugu teha – küll aga võib see olla hea võimalus.
- **Kui soovitakse lisainfot.** Kui aeg seda vähegi võimaldab, siis tasub paluda küsimused kirjalikult, et jääks võimalus aeg maha võtta ning täpselt ja korralikult vastata (esimesel võimalusel) või paluda saata lugu ülevaatamiseks. Nii jõuavad meediasse õiged faktid.
- **Kui ajakirjanikud on teid ise üles leidnud,** siis pakkuge neile infot sündmuse eripärade, ning korraldajate eesmärkide kohta. Ära unusta: ajakirjanik ootab lugu.
- **Kui teil on ajakirjanike hulgas häid kontakte.** Siis mõelge sõnum läbi ning helistage neile. Tutvustage oma mõtteid ning öelge, miks see võiks laiemat üldsust huvitada. Edasi saab tegutseda juba ajakirjaniku täpsustavate küsimuste pinnalt.

Lisa 2. Kommunikatsiooniplaan x teema sündmuse kajastamiseks

(hüpoteetiline konverents/seminar)

Etapp	Tegevus	Vastutaja	Aeg
Ettevalmistus	Teemakohaste põhisõnumite väljatöötamine	Kes protsessi juhib	Tähtaeg, mil tulemust oodatakse
	Ajakirjanike ja haridusteamadel kirjutavate meediaväljaannete kontaktibaasi loomine	Protsessi vedaja	Tähtaeg
	Vajadusel sotsiaalmeedia sobivate teemakandjate, partnerite, influencerite kaardistamine	Protsessi vedaja	Tähtaeg
Eel-kommunikatsioon	Pressiteate ettevalmistamine		
	Teemakohase arvamuse artikli ettevalmistus ja avaldamine		
	Vajadusel ülekande kanalite loomine ja keskkonna ettevalmistus		
	Kokkulepped meediakanalite ja ajakirjanikega teema kajastamiseks (Terevisioon, Ringvaade, Öhtu, Uudis+, Huvitaja, KUKU raadio teemasaadet).		
	Eelkokkulepped intervjuudeks (näiteks konverentsi esinejad) valitud kanalites (lehed, kanalid)		
	Teemakohase blogipostituse ettevalmistamine ja avaldamine		
	Meediale sihtrühmale kutse saatmine		
	Sotsiaalmeedias sündmuse loomine koos osalemise kutsega huvilistele		
Kommunikatsioon sündmuse ajal	Ajakirjanikega suhtlemine ja nende kohapealne teenindamine		
	Meediapäringutele vastamine		
	Sündmuse kokkuvõttev pressiteade, koos pildimaterjaliga		
Monitooring	Ilmunud meediakajastuste monitooring ja kokkuvõte		

Lisa 3. Soovitusi pressiteate koostamiseks

On terve rida piasasju, mis võivad olla ajakirjanikule saadetud pressiteate kasutamisel otsustavad. Siin on mõned märkamised, mille silmas pidamine võib suurendada teate avaldamise tõenäosust.

- Pressiteate koostamisel lähtu põhimõttest, et hea teade peab olema ajakirjaniku jaoks atraktiivne ja lihtsasti kasutatav. Iga täiendav küsimus, mis tekib teate lugemisel või selle mõistmiseks vähendab teate kasutamise tõenäosust.
- Pressiteate tekst kirjuta e-kirja sisusse. Manusega lisa lisainfo ja pildid. Ära lisa manusena võõraid või kahtlaseid faile.
- Ära lisa teatele liiga suuremahulisi manuseid. Osa meediakanaleid ei lase oma serverist läbi kirju, mille maht on suurem kui 2Mb. Kui soovid edastada suuremaid faile, lae need internetti ja lisa link või paku, et võid huvi korral lisamaterjale edastada.
- Ära kujunda teate sisu üle. Mida vähem kasutad erinevaid fonte, värve või tekstisiseid pilte, seda lihtsam on teadet kasutada.
- Püüa teade ära mahutada ühele A4 lehele. Kogu info ei pea teates kirjas olema. Midagi tasuks jätta huvi korral juurde küsimiseks.
- Tutvusta ennast! Lisa kirjale selgelt nii lisainfo andja kui teate saatja nime, ametinimetuse, organisatsiooni nime, telefoninumbri ja e-posti aadressi.
- Saada pressiteade välja võimalusel hommikul 9 ja 11 vahel. Pärastlõunal saadetud teade ei pruugi enam jõuda trükimeediasse ja televisiooniuudistesse. Online-meedia kasutab ka hilisemaid uudiseid.
- Hommiku uudistesse pääsemiseks võiks teate välja saata hommikul kella 5 ja 7 vahel. Siis on edastatud informatsioon värske ja jõuab hommikuprogrammide uudistetoimetajate lauale just õigel ajaks.
- Kirjuta teade huvitavalt ja korrektses keeles, püüdes järgida või esile tuua uudiskriteeriumile vastavaid momente.

Koostatud Ajakirjanikud.ee materjalide põhjal.

Lisa 4. Uudiskriteeriumid

Enne kui asud pressiteadet kirjutama, mõtle läbi mitu seitsmest uudiskriteeriumist on planeeritava teate puhul täidetud.

1. Värskus

Sündmus, mis leidis aset nüüd. Tavapraktikas täna või homme. Eile aset leidnud sündmus ei ole kindlasti enam värske.

2. Päevakajalisus

Sündmus või fakt, mis on aktuaalne seoses meedias samaaegselt laialt käsitletavate teemadega. Näiteks 1. septembril on päevakajaline kõik, mis on seotud kooli ja lastega. Novembri lõpus ja detsembris on tähelepanu keskmes jõulud ja pereväärtused, oktoobris täiskasvanud õppija teemad jne

3. Konfliktisus

Konflikt tähendab muutust või vastuolu. Enne ei olnud, nüüd on. Nemad arvavad ühte, meie arvame teist. Mingil määral konfliktisust peab olema sees igas uudises. Konflikt võib eksisteerida väga erineval tasemel.

4. Prominentsus

Toimunud sündmusega on seotud üks või mitu avalikus elus tuntud tegelast. Kui konverentsil esineb mõni kuulus lektor või kui saalikoolitusele kutsutakse esinema mõni tuntud laulja, lisab see kindlasti sündmusele uudisväärtuslikkust. Vahet tuleb teha kas tegu on inimestega, kes on kuulsad, sest nad on kuulsad, või inimestega, kes on tuntud oma tööde ja tegude pärast.

5. Emotsionaalne ja geograafiline lähedus

Inimestele on olulisemad sündmused, mis toimuvad nendele tuttavates paikades või tuttavate inimestega. Kui Indias suletakse mõni kool, on see märksa vähem huvipakkuv kui uudis selle kooli sulgemisest, kus uudise lugeja ise õppinud on. Geograafiliselt ja emotsionaalselt lähedaste sündmustega suudavad inimesed rohkem samastuda. Mõni teema on kohalikus lehes läheduse tõttu uudisväärtusega, aga üleriigilises väljaandes lugejat ei kõneta.

6. Mõju

Kui info, mida planeerite edastada, mõjutab paljude inimeste igapäevaelu ja otsuseid, on see kindlasti uudisväärtuslik. Mõju on eelkõige nendel sündmustel, millega inimestel tuleb paratamatult kokku puutuda (koroona piirangud).

7. Erakordsus

Erakordsed on need asjad, mida tavaliselt ei juhtu. Et koer hammustab inimest on üsna tavaline, kui aga inimene hammustab koera, siis on see erakordne. Erakordsust tuleb vaadelda siiski väga suures plaanis, sest valdkondlik erakordsus ei pruugi ületada tavameedia tähelepanu, kuid võib olla huvipakkuv erialajakirjandusele.

Koostatud Ajakirjanikud.ee materjalide põhjal.

Lisa 5. Pressiteate koostamise õpetus

Firma nimi
PRESSITEADE
00.00.0000

Lühike ja tabav pealkiri (7 ± 2 sõna)

Pressiteate liid e juhtlõik peab sisaldama kokkuvõtlikult kogu infot. Tavaliselt 2-3 lausega (u. 4 rida) peab ütlema ära, mis toimub, kus toimub, millal toimub ja kes korraldab. Informatiivse teate puhul sisaldab liid kõige tähtsamat sõnumit.

Seletav tekstilõik. Seletab lahti juhtlõigus esitatud info, täpsustab ja laiendab seda. Ürituste puhul kirjeldab ja tutvustab lõik esinejaid, toimuvaid tegevusi ning tegevuste eesmärgi. Siia saab lisada loetelusid, prognoose ja tulemusi jne.

Täiendav seletav lõik. Kui esitatavat infot on rohkem ja see puudutab erinevaid alateemasid, võib seletavaid lõike olla ka mitu. Oluline on kõik vajalik kirja panna, kuid teha seda võimalikult lühidalt.

Tsitaat infoga seotud kõneisikult. „Soovitav on siia panna organisatsiooni seisukoht käsitletava teema kohta, mis on motiivid ja tulevikuprognosid. Tsitaat võiks olla umbes 2-3 lauset pikk ning kirjutatud lihtsas keeles. Tsitaat peab eelmistes lõikudes esitatud infot täiendama hinnanguga,“ lisas kõneisik.

Vajadusel võib tsitaatide andjaid olla kaks. Teine kõneisik täiendab seletavaid lõike omast aspektist. „Näiteks võib tsitaat sisaldada koostööpartneri seisukohta ühisest projektist ning tutvustada nendepoolset panust tehtavale,“ lisas teine kõneisik.

Korralduslik infolõik. See on eelkõige oluline teadetes, mille tulemusena peavad ajakirjanikud kuskilt täiendavat infot saama. Siin võivad olla registreerumismõuded, lingid, reeglid pildistamiseks või muud oluline info millega ajakirjanik peab arvestama.

Ajalugu või ettevõtte taustainfo. See lõik tutvustab ajakirjanikule tausta. Siia võib panna 3-4 lausega kirja ürituse ajaloo või firma põhitegevuste tutvustuse. Seda lõiku tavaliselt sõna-sõnalt ei kasutata, kuid sealt saab vajadusel lisainfot lugejale tausta avamiseks.

Kui kirjale on lisatud manused, tasuks nende kohta lisada faili nimed koos lühikese infolõiguga.

Manus1 – faili nimi koos selgitusega, mis on failis.

Manus2 – foto puhul tuleks märkida, kes on pildil ja foto autori nimi.

Lisainfo:
Kõneisik
Ametinimetus
Organisatsiooni nimi
Telefon
e-posti aadress

Koostaja:
Kokkukirjutaja nimi
e-posti aadress

Koostatud Ajakirjanikud.ee materjalide põhjal.

Lisa 6. Meedialist EVHL-ile

Raadiokanalid	Telekanalid	PRESS
KUKU	ERR	PÄEVALEHED ja ONLINE
hommik@kuku.ee	terevisioon@err.ee	online@postimees.ee
kuku@kuku.ee	uudised@err.ee	online@epl.ee
madis@kuku.ee	ringvaade@err.ee	press@delfi.ee
		online@aripaev.ee
VIKERRADIO	uudised@tallinnatv.ee	online@maaleht.ee
uudised@err.ee	uudis@kanal2.ee	bns@bns.ee
uudispluss@err.ee	reporter@kanal2.ee	ekspress@ekspress.ee
Kaja.karner@err.ee	uudised@tv3.ee	uudised@arileht.ee
Krista.taim@err.ee		ml@maaleht.ee
huvitaja@err.ee		uudised@postimees.ee
vikerhommik@err.ee		Õpetajate Leht heiki@opleht.ee
		MAAKONNALEHED
hillar@pereraadio		VIRUMAA: toimetus@virumaateataja.ee
kadi@kadi.ee		TARTU tartu@postimees.ee
uudised@treraadio.ee		VILJANDI sakala@ajaleht.ee
		L-Postimees ajaleht@lounapostimees.ee
		JÄRVA: toimetus@jt.ee
		PÄRNU postimees@parnupostimees.ee
		VALGAMAA ajaleht@valgamaalane.ee
		JÕGEVA info@vooremaa.ee
		IDA-VIRU info@pohjarannik.ee
		RAPLAMAA : info@sonumid.ee
		HIUMAA hiiuleht@hiiuleht.ee
		VÕRUMAA info@vorumaateataja.ee
		SAAREMAA: mm@meiema.ee
		saartemaal@saartemaal.ee
		LÄÄNEMAA: info@le.ee
		lounaleht@lounaleht.ee
		HARJUMAA: press@harjuelu.ee